

6331 SAYILI İŞ KANUNUNUN TÜRKİYE'DE MEYDANA GELEN İŞ KAZALARINI ÖNLEME KONUSUNDAKİ ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

A STUDY ON THE EFFECTIVENESS OF THE LAW NO. 6331 ON THE PREVENTION OF OCCUPATIONAL ACCIDENTS IN TURKEY

Şenay KEÇECİ

Gedik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İş Sağ. ve Güv. Bölümü, Doktora Öğrencisi,
İstanbul / TÜRKİYE, ORCID: 0000-0003-0545-8929

ÖZET

Giriş; Uluslar Arası Çalışma Örgütü ve Dünya Sağlık Örgütü uzmanlarına göre İş Sağlığı; bütün mesleklerde çalışanların bedensel, ruhsal ve sosyal yönden iyilik hallerinin en üstün düzeyde tutulması, sürdürülmesi ve geliştirilmesi çalışmalarıdır. Çalışanların ruh ve beden sağlıklarını işyerlerinin olumsuz etkilerinden korumak, iş kazaları karşı önlem almak onların rahat ve güvenli ortamlarda çalışmalarını sağlamak, iş sağlığı ve iş güvenliği çalışmalarının ana amacını oluşturur. Bu çalışma ile 6331 sayılı iş kanununun yürürlüğe girmesinden önce ve sonrasında ki süreçte meydana gelen iş kazalarının nicelik ve nitelik bakımından karşılaştırılarak ilgili kanununun öngörülen etkinliğinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem; Yapılan çalışmada araştırma yöntemi olarak kesitsel tarama modeli kullanılmıştır. Kesitsel tarama, verilerin tek seferde toplanarak durum belirlemesinin yapıldığı betimsel bir tarama araştırması türüdür

Bulgular; Kanunun yürürlükte olmadığı 2009- 2012 yılları arasında meydana gelen iş kazalarının sıklık hızı kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 2013- 2016 yılları arasında meydana gelen iş kazaları sıklık hızıyla karşılaştırıldığında iş kazalarının sıklık hızının arttığı görülmektedir

Tartışma; Kanunun kabulü ile öngörülen, iş kazaları sayısının azaltılmasına yönelik beklentinin sağlanmadığı görülmektedir. Bu bağlamda iş sağlığı ve iş güvenliğinin tüm paydaşlarının devlet, işverenler ve çalışanlar olmak üzere sorumluluklarından bir ya da bir kaçını gerektiği yerine getirmediği düşünülmektedir.

Sonuç; 6331 sayılı iş kanununun yürürlüğe girdiği tarih öncesi ve sonrasındaki resmi istatistiksel verilere göre iş kazaları ve iş kazası sıklık hızlarında meydana gelen artışın nedeninin irdelenmesi ve sorgulanması gerekmektedir. İş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması siteminde devlet, işveren, çalışan unsurlarından hangisinin işleyişindeki eksikliklerden dolayı, meydana gelen iş kazalarının azalmadığı daha geniş ölçekli ve detaylı çalışmalarla saptanmalı ve sistemin o unsuru ile ilgili yeni hukuki yaptırımlar, eğitimsel faaliyetler geliştirilmeli, güncellenmeli, güvenlik kültürü oluşturulmasında hem çalışma ortamı çevresinde hem de ulusal düzeyde çalışmalar yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: iş kazaları, iş güvenliği, iş kazaları istatistikleri, 6331 sayılı iş kanunu

ABSTRACT

Introduce: According to International Labor Organization and World Health Organization experts, occupational health and safety encompasses the social, mental and physical well-being of workers, that is the whole vocations.

The main purpose of occupational health and safety work is to protect employees' mental and physical health from the negative effects of workplaces, to take measures against occupational accidents and to ensure that they work in comfortable and safe environments.

With this study, it is aimed to examine the efficiency of the related law by comparing the occupational accidents occurred in the process before and after the entry into force of Law No. 6331 in terms of quantity and quality.

Methods: The cross-sectional survey model was used as the research method. Cross-sectional screening is a type of descriptive survey study in which data are collected at a single time.

Results; It is observed that the expectations for the reduction of the number of occupational accidents are not met. In this context, it is considered that all the stakeholders of occupational health and safety do not fulfill one or more of the responsibilities of the state, employers and employees.

Discussion; It is observed that the expectations for the reduction of the number of occupational accidents are not met. In this context, it is considered that all the stakeholders of occupational health and safety do not fulfill one or more of the responsibilities of the state, employers and employees.

Conclusion: According to the official statistical data before and after the labor law numbered 6331, the reason for the increase in the frequency of work accidents and occupational accidents should be examined and questioned.

Key Words: work accidents, work safety, work accidents statistics, labor law 6331

1. GİRİŞ

Uluslararası Çalışma Örgütü ve Dünya Sağlık Örgütü uzmanlarına göre “İş Sağlığı”; bütün mesleklerde çalışanların bedensel, ruhsal ve sosyal yönden iyilik hallerinin en üstün düzeyde tutulması, sürdürülmesi ve geliştirilmesi çalışmalarıdır (Bilir 1997). Çalışanların ruh ve beden sağlıklarını işyerlerinin olumsuz etkilerinden korumak, iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı önlem almak onların rahat ve güvenli ortamlarda çalışmalarını sağlamak, işçi sağlığı ve iş güvenliği çalışmalarının ana amacını oluşturur (Yüksel 1998). 6331 Sayılı İş Kanunu’nda yer alan Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” hükümlerine göre eğitimin amacı özellikle; işyerlerinde sağlıklı ve güvenli bir ortamı temin etmek, iş kazalarını ve meslek hastalıklarını azaltmak, çalışanları yasal hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirmek, onların karşı karşıya buldukları mesleki riskleri ve bu risklere karşı alınması gerekli tedbirleri öğretmek ve iş sağlığı ve güvenliği bilinci oluşturarak uygun davranış kazandırmaktır. Yapılacak eğitimin verimli olması için eğitime katılacakların ihtiyacı olan konuların seçilmesine özen gösterilir. Eğitim teorik ve pratik olarak uygulanır. Eğitim çalışanları kolayca anlayabileceği şekilde olmalıdır. (İncirlioğlu, 2008:76,78). Bu çalışma ile 6331 sayılı iş kanununun yürürlüğe girmesinden önce ve sonrasındaki sekiz yıllık süreçte meydana gelen iş kazalarının nicelik ve nitelik bakımından karşılaştırılıp ilgili kanununun öngörülen etkinliğinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. İş Sağlığı ve İş Güvenliği Eğitimin Önemi

Eğitim ve bilgilendirme; davranışların değişmesini sağlayan, bilgi kapasitesini arttıran, insanların yeteneklerini geliştirirken düşünce yapısına kaynak sağlayan bir olgudur bu olgu aynı zamanda İSİG çalışmalarını tamamlayan insan kaynakları yönetimi işlevidir (T.Akgemci,1997). Teknolojik gelişmelerin ilerlemesi ile iş güvenliği kavramı çalışma hayatının tüm alanlarına entegre olmuş; yeni yaratılan iş kolları, kimyasal maddeler, teknolojik makine ve teçhizatlar nedeni ile karşılaşılan yeni güvenlik ve sağlık sorunları işyerlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği uygulamalarını zorunlu hale getirerek, işçi sağlığı ve iş güvenliği eğitiminin önemini pekiştirmiştir (U.Aydın, G.Karaca, V.Canbey Özgüler ve E.Karaca,2013). İş kazaları azaltmaya yönelik küresel çabalardan biri olan ve 2008 yılında 18. si yapılan İSG Dünya Kongresinde de İSG eğitimlerinin, karşılıklı görüş alış verişinin, eğitime ve bilgilendirmenin ve İSG alanındaki iyi uygulamalar ile bilgilerin değişiminin önemine dikkat çekilmiştir. İşçilerin eğitim eksikliği vurgulanarak, 2007 yılındaki iş kazaları içinde ölüm vakalarının %20’sinin bilgisizlikten kaynaklandığı ifade edilmiştir. Güvenli işyeri bilincinin düşük olması politika oluşturucuları, İSG eğitimlerinin düzeyinin nasıl geliştirileceği ve eğitimin içine dâhil edilmesi gereken ilkeler konusunda odaklaşmaya yönlendirmiştir (Kang, S.K. 2009). İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin 6331 sayılı Kanun ile çalışanlara da bazı yükümlülükler getirilmiştir. Öncelikle, çalışanlar iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili aldıkları eğitim ve işverenin bu konudaki talimatları doğrultusunda, kendilerinin ve hareketlerinden veya yaptıkları işten etkilenen diğer çalışanların sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmemekle yükümlüdürler (6331, m.19/1). 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (m.4); işverene, çalışanların iş sağlığını ve güvenliğini sağlama görevini yüklemiştir. Buna göre; işveren bu yükümlülüğünü yerine getirirken; mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapmakla yükümlüdür (6332, m;4). Bunların yanı sıra işveren; işyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izlemek, denetlemek ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlamak zorundadır. İşveren işyerinde risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmakla da görevlidir. Anayasanın ikinci maddesinde yer alan sosyal devlet ilkesi, kişilerin sağlıklı ve güvenli bir iş ortamında

çalışmasını da öngörmektedir. Devletin bu konuda anayasal kurallar ve diğer alt hukuk kurallarını geliştirmesi iş sağlığı ve güvenliği konusundaki genel yükümlülüklerinden birisidir. İşverenin, iş sağlığı ve güvenliğini sağlama yükümlülüğünün denetimi, doğrudan devletin denetim sorumluluğu içinde yer almaktadır. Devlet denetimindeki esaslı sorumluluk ve temel görev, iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili hukuken korunan menfaatlere yönelik tehlikelerin önlenmesi noktasında yaşanmaktadır. Devletin, denetim görevinin yasal dayanağı; devletin denetim suretiyle temel bir anayasal yükümlülüğünü yerine getirmiş olma zorunluluğuna dayanmaktadır. Devletin yükümlüğü olarak, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması; yasal mevzuatın hazırlanması ve gerekli denetimleri yaparak yaptırımların uygulanması şeklinde ortaya çıkmaktadır. Devletin yükümlülüğüne ilişkin bu anayasal temel nedeniyle, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanmasının tamamıyla işverene veya çalışana terk edilmesi mümkün değildir (Balkır, 2012: 78)

2.2. Ulusal Mevzuat, Ulusal ve Uluslararası İlgili Kurumlar

İş sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması konusunda devlet hazırladığı kanun ve yönetmeliklerle işverene çalışanlara eğitim verme, çalışana ise eğitime katılma yükümlülüğünü getirmiştir. Bu bölümde iş sağlığı ve iş güvenliği eğitimi ile ilgili mevzuata, kanun ve yönetmelik maddelerine yer verilmiştir.

- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu: 20.6.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun ilgili maddesinde Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik.

- 28648 Sayılı Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik: 28648 sayılı Çalışanların İş sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmeliğin amacı “Çalışanlara verilecek iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin usul ve esaslarını düzenlemektir” (md.1). Bu yönetmelik “20.6.2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında bulunan işyerlerini, bu işyerlerinde çalışanlara eğitim verecek kişi, kurum ve kuruluşları kapsar” (6331, 0/6/2012).

- 28706 Sayılı Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik (28706 Sayılı Yönetmelik, 13/07/2013).

- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO): ILO uluslararası çalışma standartlarını sözleşmeler ve tavsiyeler yoluyla ifade etmektedir. Bu sözleşme ve tavsiyeler temel çalışma hakları, örgütlenme hakkı, toplu pazarlık, zoraki emeğin ortadan kaldırılması, fırsat eşitliği ve çalışma hayatı ile ilişkili diğer konularda asgari standartlar koymaktadır. Aynı zamanda başta mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyon, çalışma politikası, emek yönetimi, çalışma hukuku ve endüstriyel ilişkiler, çalışma koşulları, işletme gelişimi, kooperatifler, sosyal güvenlik, çalışma istatistikleri, işçi sağlığı ve iş güvenliği gibi konularda teknik yardım sunmaktadır. Bağımsız işveren ve işçi örgütlerinin gelişimini teşvik etmekte ve bu örgütlere eğitim ve danışma hizmetleri vermektedir (ILO).

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi (ÇASGEM).

- İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü Başkanlığı (İSGÜM).

- İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü (İSGGM).

- İş Müfettişleri: İş yerinde teknik açılarından teftişler yapan iş müfettişleri iş yerlerinin daha sağlıklı ve güvenli hale gelmesi için birikimlerini işveren ve çalışanlarla paylaşabilmek için de görevlendirilmişlerdir.

2.3. İş Kazalarının Önlenmesinde Güvenlik Kültürünün Önemi

Çalışma ortamının sağlık ve güvenlik açısından insana uygun hale getirilmesi, işletmelerde sağlık ve güvenlik kültürünün oluşturulmasına bağlıdır. Güvenlik kültürü, iş güvenliği profesyonelleri ve araştırmacılar için yeni bir anlayış ve kavramdır. Güvenlik Kültürü kavramı ilk kez Uluslararası Atom Enerjisi Kurumunun (IAEA) Nükleer Güvenlik Danışma Grubu (INSAG) tarafından Çernobil faciasının ardından 1989 da hazırlanan raporda yer almış ve sonrasında kavram yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. INSAG 1991 yılında hazırladığı raporunda ise kavramın tanımına yer vermiştir; şöyle ki "Organizasyonlarda ve bireylerde, kesin bir öncelik olarak, nükleer tesisin güvenliği ile ilgili önemli konuların, spesifik özelliklerin ve önleyici yaklaşımların bütünüdür." INSAG ayrıca, "güvenlik kültürünün yapısal olduğu kadar yaklaşımsal da olduğunu" ve "hem organizasyonlara hem de

bireylere ilişkin olduğunu” da belirtmiştir. (U.S Nuclear Regulatory Commission, 2006) 1993 yılında Nükleer Tesislerin Danışma Komitesi (advisory committee on safety of nuclear installations \ ACSNI) Çernobil Kazası, King Cross Yangını, Piper Alpa Patlaması, Clapham Junction tren kazası gibi büyük felaketleri araştırdığında organizasyonun sorumluluğunda olan güvenlik kültürü anlayışının çıktığı ortaya çıkarmıştır. Felaketlerden çıkarılacak ders organizasyonun her bir bireyi tarafından anlaşılabilir ve kabul edilen bir güvenlik kültürü anlayışı gerekliliğinin önemidir (HCS,1993) Hong Kong’da yapılan ve 1986 ile 2013 yıllarını kapsayan bir araştırmaya göre güvenlik kültürünün inşasıyla iş kazalarının azaldığı istatistiksel verilerle ortaya konmuştur (Yau B. 2014). Uluslararası atom enerjisi kurumu güvenlik kültürünün sağlanması hususunda 5 önemli karakteristik nitelik sıralamıştır. Birincisi, üst yönetim tarafından yapılan liderlik pozitif bir güvenlik kültürü yaratmada gözle görülür hayati bir unsurdur. İkincisi, güvenlik kültürü bir değer olarak ele alınmalıdır. Üçüncüsü, güvenlik kültürünün yaratılması ve sürdürülmesinde güvenlikten sorumlu kilit grupların merkezi olmayan karar verme ve hesap verebilirliği önemlidir. Dördüncüsü, güvenlik kültürünün güçlendirilmesinde tüm çalışanlar güvenlik kültürü hakkında fikir üretebilmeli ve güvenlik kültürüne katkı sağlayabilmelidir. Beşincisi ise pozitif bir güvenlik kültürü anlayışında güvenliğin en öncelikli değer olarak tüm yönleriyle organizasyonun tümüne entegre edilmesi, çalışanların düşünce biçimini değiştirerek daha güvenli bir çalışma ortamına ulaşmasını sağlamaktır (Hudson PTW, Parker D, Lawton R, Wan Der Graff GC.,2012). Pozitif güvenlik kültürünün oluşturulmasında ve geliştirilmesinde yardımcı olan unsurlar ise şunlardır. Tutum ve davranışlardaki değişim: Eğitim ve uyarı işaretleri, sözlü talimatlar gibi yöntemler güvenli davranışların geliştirilmesinde kullanılabilir. Yönetimin Taahhüdü: Pozitif güvenlik kültürünün sağlanmasında yöntem anahtar bir rol oynamaktadır. Güvenliğin sağlanması için gereken kaynak ve zamanın tahsis edilmesi, risklere dair sorumluluklara katılması, güvenlikle ilgili danışma kurulu toplantılarına katılımı ve çeşitli tamamlayıcı tedbirleri alması gibi sorumlulukları yönetimin alması gerekmektedir (Aytaç,2011: 4) .

3. YÖNTEM VE GEREÇ

3.1. Yöntem

Araştırma tarama modelidir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2000:77). Araştırma yöntemi olarak kesitsel tarama modeli kullanılmıştır. Kesitsel tarama, verilerin tek seferde toplanarak durum belirlenmesinin yapıldığı betimsel bir tarama araştırması türüdür (Büyüköztürk, Kılıç, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2018).

3.2. Verilerin Elde Edilmesi

Verilerin elde edilmesi döküman inceleme yolu ile gerçekleştirilmiştir. Sosyal Güvenlik Kurumu’nun oluşturduğu resmi istatistiksel verilere ulaşılmıştır.

3.3. Evren ve Örneklem

Araştırma kapsamına alınan örnekleme Türkiye genelinde 2009 ile 2016 yılları arasında 8 yıllık iş kazası ve meslek hastalıkları istatistiksel verileri kullanılmıştır.

3.4. Bağımlı ve Bağımsız Değişkenler

Bağımlı Değişken; İş kazası geçirme ve meslek hastalığına yakalanma durumları.

Bağımsız Değişken; 6331 sayılı iş kanununun kabulü ile yürürlüğe girmesi ve uygulanmasıdır.

4. BULGULAR

Bu bölümde 2009-2016 yılları arasında meydana gelen iş kazaları sonucu ölümler, iş kazaları sayı ve sıklık hızları ve iş kazaları sebepleri olmak üzere üç ana başlık altında incelenmiştir. İş kazaları sebepleri 633 sayılı iş kanununun kabulü öncesi ve sonrası olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir.

1. 2009-2016 yılları arasında meydana gelene iş kazaları sonucu ölümler

6331 sayılı iş kanunun yürürlüğe girdiği 2012 yılı öncesindeki üç yıl ve 2012 yılına ait iş kazası sonucu ölümlere ilişkin veriler incelendiğinde 2009 yılında 1171, 2010 yılında 1454, 2011 yılında 1563, 2012

yılında 745 kişinin hayatını kaybettiği görülmüştür. İş kazası sıklık hızlarına incelendiğinde ise 2009 yılında her yüz kişide iş kazası sıklık hızı 0,62, 2010,2011 ve 2012 yılları arasında her yüz kişide iş kazası sıklık oranının 0.55 olduğu görülmektedir. 6331sayılı iş kanunun yürürlüğe girdiği 2012 yılı sonrasındaki iş kazaları nedeniyle meydana gelen ölümlere ilişkin veriler incelendiğinde 2013 yılında 1360, 2014 yılında 1626, 2015 yılında 1252 çalışanın hayatını kaybettiği görülmektedir. İş kazası sıklık hızları incelendiğinde ise 2013 yılında her yüz kişide iş kazası sıklık hızı 1.32, 2014 yılında 1.47, 2015 yılında 1.52, 2016 yılında ise 1.78 olduğu görülmektedir.

Tablo 1; İş Kazası, Meslek Hastalıkları Sonucu Ölümler

Tablo 2; İş Kazası Sıklık Hızı

Yıllar	İş Kazası Sıklık Hızı		Toplam İş Kazası Sayısı
	1,000,000 iş saati	100 kişide	
2009	2,76	0,62	64.316
2010	2,46	0,55	62.903
2011	2,45	0,55	69.227
2012	2,43	0,55	74.871
2013	5,88	1,32	191.389
2014	6,51	1,47	221.366
2015	6,77	1,52	241.547
2016	7,90	1,78	286.068

2. 2009-2016 Yılları arasında meydana gelen iş kazaları

6331 sayılı iş kanunun yürürlüğe girdiği 2012 yılı öncesinde meydana gelen iş kazaları verileri incelendiğinde 2009 yılında 64.316 iş kazası, 2010 yılında 62.903 iş kazası, 2011 yılında 69.227 iş kazası, 2012 yılında 74.871 iş kazasının olduğu görülmektedir. 6331 sayılı iş kanunun yürürlüğe girdiği 2012 yılı sonrasında meydana gelen iş kazaları verileri incelendiğinde 2013 yılında 191.389 iş kazası, 2014 yılında 221.366 iş kazası, 2015 yılında 241.547 iş kazası, 2016 yılında 286.068 iş kazası meydana geldiği görülmektedir.

Tablo 3; Yıllara Göre İş Kazası Meslek Hastalığı Sayısı

Yıllar	Toplam İş Kazası Sayısı
2009	64.316
2010	62.903
2011	69.227
2012	74.871
2013	191.389
2014	221.366
2015	241.547
2016	286.068

3. 2009-2012 Yılları arasında meydana gelen iş kazaları nedenleri ve istatistik verileri

3.1. 2009-2010 Yılları arasında meydana gelen iş kazaları nedenleri ve istatistik verileri

Tablo 4; 2009-2010 Yılları İş Kazaları Nedenleri ve İstatistik Verileri

İş kazaları sebepleri	2009			2010		
	E	K	T	E	K	T
1 Düşme	7713	651	8364	8187	805	8992
Kişilerin yüksek bir yerden düşmesi	3582	165	3747	3264	132	3396
Kaza neticesi suda boğulma ve suya düşme	36	6	42	29	2	31
Kişilerin hemzemin ortamda düşmesi	4095	480	4575	4894	671	5565
2 Makinelerin sebep olduğu kazalar	9122	563	9685	7137	464	7601
3 Patlama sonucu yaşanan kazalar	499	16	515	624	13	637
Ateşli silahlar	32	2	34	37	1	38
Yanıcı maddelerin alev alması	268	7	275	314	10	324
Basınç altındaki bir cismin patlaması	161	7	168	205	2	207
Grizu patlaması	38	0	38	68	0	68
4 Normal sınırlar dışında ışınlara maruz kalmak	1084	71	1155	1339	133	1472
Sıcaklığa maruz kalmak	70	4	74	63	8	71
Soğuğa maruz kalmak	11	1	12	7	1	8
Sıcak bir maddeden çıkan sıvı gaz nedeniyle	948	63	1011	1217	119	1336
Soğuk bir maddeden çıkan sıvı gaz nedeniyle	55	3	58	52	5	57
5 Düşen cisimlerin çarpıp devirmesi	11100	282	11392	11638	318	11956
Başka yerde sınıflandırılmayan düşme ve çarpma	3566	109	3675	2098	4	2102
Kayan ve çöken	2085	21	2826	83	3	86
Taşıma işlemi sırasında kayan ve düşen	4647	151	4798	4446	167	4613
Çökmeler	91	1	92	5011	11	5155
6 Kaza sonucu zehirlenme	15	0	15	26	1	27
7 Taşıt kazaları	2472	189	2661	2331	202	2533
Motorlu taşıtın çarpılması	960	84	1044	965	113	1078
Motorlu taşıta binip inme sırasında	282	12	294	335	23	358
Motorlu taşıtın devrilmesi	601	56	657	498	38	536
Duran bir motorlu taşıt sebebiyle	318	3	321	249	12	261
Su yolculuğu esnasında	43	1	44	30	1	31
Her türlü uçak kazası	6	2	8	11	8	19
Tren kazaları	5	0	5	6	2	8
Yukarıda sınıflandırılmayan	257	31	288	237	5	242
8 Zararlı maddeler radyasyona maruziyet	80	14	94	123	15	138
Zararlı maddelerin solunum sindirimi ile	77	14	91	122	15	137
İyonize radyasyon	2	0	2	1	0	1
İyonize olmayan radyasyon	1	0	1	-	-	-
9 Öldürme yaralanma	141	4	145	192	4	196
Kendi kendini öldürme yaralanma	34	1	35	56	2	58
Bir başkası tarafından yaralanma, öldürülme	107	3	110	136	2	138
10 Hayvanların ısırması, zehirlenmesi, darbesi	40	2	42	39	1	40
11 Tedaviye bağlı kaza	3	0	3	3	1	4
12 Kaynak işleri sırasında	196	1	197	148	1	149
13 Kazalardan sonra meydana çıkan	6	1	7	6	0	6
14 Vücut boşluklarına yabancı cisim kaçması	525	13	538	757	35	792
Göze	522	13	535	754	35	789
Nefes borusuna	3	0	3			
15 Elektrik akımından kaynaklanan	448	10	458	423	8	431
16 Herhangi bir şekilde vücudun zorlanması	1151	36	1187	1091	45	1136
Aşırı efor gerektiren cisim kaldırmak	754	17	771	762	27	789
Aşırı efor gerektiren cisim itmek çekmek	79	7	86	77	5	82
Aşırı efor gerektiren cisim tutmak atmak	46	2	48	21	0	21
Ağır yorucu hareketler	272	10	282	231	13	244
17 Bir veya birden fazla cismin sıkıştırması, ezmesi, batması	18112	1189	19301	21697	1649	23346
Vücudun veya bir organın iki cisim arasında kalması	5478	266	5744	6187	337	6524
Bir cismin çarpmasıyla çöken cismin altında kalmak	933	37	970	1163	53	1216
Duran cisme çarpma	878	45	923	1145	91	1236
Hareket eden cisme çarpma	451	16	467	894	35	929
Düşen cisimlerin dışındaki hareket eden cisimlerin çarpması	859	48	907	1278	68	1346
Cismin sıkıştırması	1670	91	383	1903	135	2038
Sabit bir mekan ile hareketli mekan arasında sıkışmak	366	17	383	339	19	358
Hareket eden cisimlerin arasında sıkışmak	1606	134	1740	1519	190	1709

	Kesici batıcı bir alet	5871	535	6406	7269	721	7990
18	Diğer nedenler	8036	520	8556	3248	197	3445
	TOPLAM	60754	3562	64316	59011	3892	62903

Kaynak; 5510 Sayılı Kanununun 4-1/a Maddesi Kapsamındaki Aktif Sigortalıların Geçirdiği İş Kazalarının Kaza Sebeplerine Göre Dağılımı,2009-2010, SGK

Tablo 5; 2011-2012 Yılları İş Kazaları Nedenleri ve İstatistik Verileri

İş kazaları sebepleri	2011			2012		
	E	K	T	E	K	T
1 Düşme	9053	818	9871	7770	771	8541
Kişilerin yüksek bir yerden düşmesi	3593	135	3728	2925	132	3057
Kaza neticesi suda boğulma ve suya düşme	45	2	47	21	2	23
Kişilerin hemzemin ortamda düşmesi	5415	681	6096	4824	637	5461
2 Makinelerin sebep olduğu kazalar	8662	599	9261	12325	1076	13401
3 Patlama sonucu yaşanan kazalar	594	32	626	637	28	665
Ateşli silahlar	27	3	30	46	4	50
Yanıcı maddelerin alev alması	386	19	405	387	14	401
Basınç altındaki bir cismin patlaması	170	10	180	197	10	207
Grizu patlaması	11	0	11	7	0	7
4 Normal sınırlar dışında ışınlarla maruz kalmak	1084	83	1167	898	114	1012
Sıcaklığa maruz kalmak	68	2	70	145	14	159
Soğuğa maruz kalmak	9	0	9	21	2	23
Sıcak bir maddeden çıkan sıvı gaz nedeniyle	947	80	1027	678	89	767
Soğuk bir maddeden çıkan sıvı gaz nedeniyle	60	1	61	54	9	63
5 Düşen cisimlerin çarpıp devirmesi	12586	347	12933	10628	460	11088
Başka yerde sınıflandırılmayan düşme ve çarpma	2239	12	2251	404	0	404
Kayan ve çöken	106	2	108	5364	268	5632
Taşıma işlemi sırasında kayan ve düşen	5346	201	5547	5364	169	3521
Çökmeler	4895	132	5027	3352	169	3521
6 Kaza sonucu zehirlenme	33	7	40	162	8	180
7 Taşıt kazaları	2724	166	2890	3249	314	3563
Motorlu taşıtın çarpması	1069	96	1165	902	104	1006
Motorlu taşıta binip inme sırasında	380	20	400	441	33	474
Motorlu taşıtın devrilmesi	587	22	609	594	40	634
Duran bir motorlu taşıt sebebiyle	315	6	321	419	16	435
Su yolculuğu esnasında	63	3	66	118	8	126
Her türlü uçak kazası	30	6	36	36	73	109
Tren kazaları	16	0	16	16	1	17
Yukarıda sınıflandırılmayan	264	13	277	723	39	762
8 Zararlı maddeler radrasyona maruziyet	124	12	136	155	46	201
Zararlı maddelerin solunum sindirimi ile	119	12	131	141	45	186
İyonize radyasyon	3	0	3	2	0	2
İyonize olmayan radyasyon	2	0	2	12	1	13
9 Öldürme yaralanma	218	9	227	476	39	515
Kendi kendini öldürme yaralanma	65	8	73	368	38	406
Bir başkası tarafından yaralanma, öldürülme	153	1	154	106	1	109
10 Hayvanların ısırması, zehirlenmesi, darbesi	35	3	38	59	2	61
11 Tedaviye bağlı kaza	6	0	6	6	2	8
12 Kaynak işleri sırasında	122	1	123	244	5	249
13 Kazalardan sonra meydana çıkan	7	0	7			
14 Vücut boşluklarına yabancı cisim kaçması	667	28	695	713	39	752
Göze	658	28	686	710	38	748
Nefes borusuna	9	0	9	3	1	4
15 Elektrik akımından kaynaklanan	456	9	465	438	21	459
16 Herhangi bir şekilde vücudun zorlanması	846	40	886	861	58	919
Aşırı efor gerektiren cisim kaldırmak	501	28	529	375	18	393
Aşırı efor gerektiren cisim itmek çekmek	110	4	114	164	19	183
Aşırı efor gerektiren cisim tutmak atmak	61	0	61	91	5	96
Ağır yorucu hareketler	174	8	182	231	16	247
17 Bir veya birden fazla cismin sıkıştırması, ezmesi, batması	22371	1628	23999	17992	1587	19579
Vücudun veya bir organın iki cisim arasında kalması	6275	334	6609	4067	3131	4380
Bir cismin çarpmasıyla çöken cismin altında kalmak	1666	73	1739	1088	51	1139
Duran cisme çarpma	1341	101	1442	1512	120	1632
Hareket eden cisme çarpma	971	60	1031	1027	44	1071

Düşen cisimlerin dışındaki hareket eden cisimlerin çarpması	933	56	1049	1004	40	1044
Cismin sıkıştırması	2824	186	3010	2401	173	2574
Sabit bir mekan ile hareketli mekan arasında sıkışmak	378	20	398	602	43	645
Hareket eden cisimlerin arasında sıkışmak	793	82	875	710	68	778
Kesici batıcı bir alet	7130	716	7846	5581	735	6316
18 Diğer nedenler	5469	386	5855	12065	1204	13269
TOPLAM	65059	4168	69227	69090	5781	74871

Kaynak; 5510 Sayılı Kanununun 4-1/a Maddesi Kapsamındaki Aktif Sigortalıların Geçirdiği İş Kazalarının Kaza Sebeplerine Göre Dağılımı, 2011- 2012, SGK

3.2. 2013-2016 Yılları Arasında Meydana Gelen İş Kazaları Nedenleri ve İstatistik Verileri

Tablo 6; 2013-2014 Yılları İş Kazaları Nedenleri ve İstatistik Verileri

İş kazaları sebepleri	2013			2014		
	E	K	T	E	K	T
1 Bilgi yok	8.478	1.033	9.511	1.502	246	1.748
2 "Elektrik sorunları, patlama, yangın nedeniyle	3.793	431	4.224	2.852	218	3.070
3 Taşma, devrilme, sızma, buharlaşma, emisyon	7.333	843	8.176	8.688	1.187	9.875
4 Maddi Aracın kırılma, patlama, ayrılma, kayma, düşme, çökmesi	19.122	2.152	21.274	18.571	1.360	19.931
5 Bir makinenin, taşıma aracının veya işleme ekipmanının, elle kullanılan alet, nesne, hayvanın denetimden çıkması	19.343	1.485	20.828	31.792	3.306	35.098
6 Kayma veya tökezleme – düşme, kişilerin düşmesi	22.831	3.002	25.833	29.072	4.900	33.972
7 Fiziki baskı olmadan beden hareketi (genellikle dış bir yaralanmaya yol açan)	19.825	1.994	21.819	15.741	2.830	18.571
8 Fiziki baskıyla veya fiziki baskı altında beden hareketi (genellikle dış bir yaralanmaya yol açan)	1.458	180	1.638	8.645	894	9.539
9 Şok, korku, vahşet, saldırganlık, tehdit, bulunma	717	60	777	1.350	113	1.463
10 Bu sınıflandırmada listelenmemiş	74.824	10.388	85.212	74.979	13.120	88.099
TOPLAM	170.644	20.745	191.389	193.192	28.174	221.366

Kaynak; 5510 Sayılı Kanununun 4-1/a Maddesi Kapsamında İş Kazası Geçirenler ile İş Kazasından Dolayı Ölenlerin Yaralanmaya Sebep Olan Hareketine (Olay) ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2013,2014 SGK

Tablo 7; 2015-2016 yılları iş kazaları nedenleri ve istatistik verileri

İş kazaları sebepleri	2015			2016		
	E	K	T	E	K	T
1 Bilgi yok	0	0	0	0	0	0
2 "Elektrik sorunları, patlama, yangın nedeniyle	3.007	245	3.252	3.070	260	3.330
3 Taşma, devrilme, sızma, buharlaşma, emisyon	9.538	1.512	11.050	11.344	2.031	13.375
4 Maddi Aracın kırılma, patlama, ayrılma, kayma, düşme, çökmesi	19.174	1.730	20.904	21.782	1.989	23.771
5 Bir makinenin, taşıma aracının veya işleme ekipmanının, elle kullanılan alet, nesne, hayvanın denetimden çıkması	34.068	4.377	38.445	38.737	4.827	43.564
6 Kayma veya tökezleme – düşme, kişilerin düşmesi	31.423	6.001	37.424	36.448	7.362	43.810
7 Fiziki baskı olmadan beden hareketi (genellikle dış bir yaralanmaya yol açan)	17.288	3.280	20.568	19.182	4.203	23.385
8 Fiziki baskıyla veya fiziki baskı altında beden hareketi (genellikle dış bir yaralanmaya yol açan)	9.390	1.074	10.464	10.827	1.460	12.287
9 Şok, korku, vahşet, saldırganlık, tehdit, bulunma	1.611	166	1.777	2.069	229	2.298
10 Bu sınıflandırmada listelenmemiş	81.423	16.240	97.663	97.656	22.592	120.248
TOPLAM	206.922	34.625	241.547	241.115	44.953	286.068

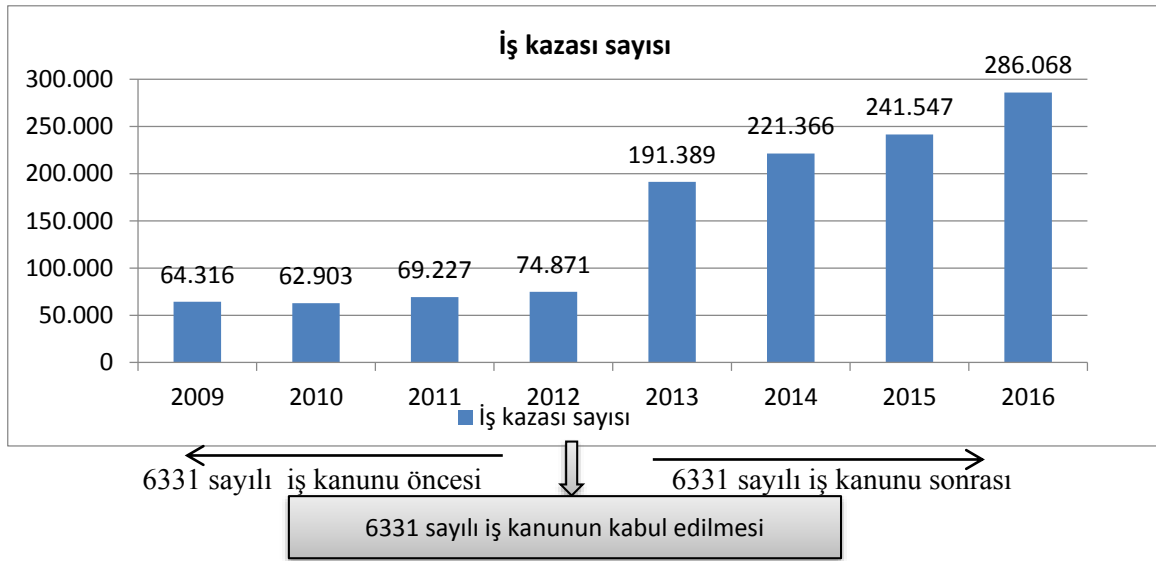
Kaynak; 5510 Sayılı Kanununun 4-1/a Maddesi Kapsamında İş Kazası Geçirenler ile İş Kazasından Dolayı Ölenlerin Yaralanmaya Sebep Olan Hareketine (Olay) ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014,2015 SGK

5. TARTIŞMA

30.06.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6331 sayılı ilk müstakil iş kanunu yürürlüğe girdiği tarihten önce ve sonraki belirli bir zaman aralığını kapsayan bu çalışmada meydana gelen iş kazaları sıklık hızı incelenmiştir. Kanunun yürürlükte olmadığı 2009- 2012 yılları arasında meydana gelen iş kazalarının sıklık hızı kanunun yürürlüğe girdiği tarih sonrası 2013- 2016 yılları arasında meydana gelen iş kazaları sıklık hızıyla karşılaştırıldığında iş kazalarının sıklık hızının arttığı görülmüştür.

İlgili kanunun kabulü öncesindeki incelenen zaman aralığında meydana gelen iş kazaların sebepleri incelendiğinde; başlıca sebeplerin düşme, makinelerin sebep olduğu kazalar, patlama sonucu yaşanan kazalar, normal sınırlar dışında ışınlarla maruz kalmak, düşen cisimlerin çarpıp devirmesi, bir veya birden fazla cismin sıkıştırması, ezmesi, batması gibi faktörlerin ilk sıralarda yer aldığını görülmektedir. İlgili kanunun yürürlükte olduğu 2013-2016 yılları arasında meydana gelen iş kazalarını incelediğinde ise aynı nedenlerde meydana gelen kazalarının sayısının azalmadığı gibi arttığını görülmektedir.

Tablo 8; İş Kazası Sayısı

Kanunun kabulü ile öngörülen, iş kazaları sayısının azaltılmasına yönelik beklentinin sağlanmadığı görülmektedir. Bu bağlamda iş sağlığı ve iş güvenliğinin tüm paydaşlarının devlet, işverenler ve çalışanlar olmak üzere sorumluluklarından bir ya da bir kaçını gerektiği yerine getirmediği düşünülmektedir.

Devletin yasa, yönetmelik ve denetimlerle işveren ve çalışanların ise söz konusu düzenlemeleri benimseyerek çalışma ortamında sağlık ve güvenlik koşullarını sağlamadığı düşünülmektedir. İş kazalarının % 98'inin güvensiz ortam ve davranışlardan dolayı meydana geldiği gerçeği göz önünde bulundurulduğunda 6331 sayılı İş kanunu kapsamında gerçekleştirilen uygulamaların yalnızca yasal bir zorunluluk olarak algılanıp çalışanlarda tehlike ve risk algı ve tutumlarında pozitif yönde değişim yaratmadığı kanunun yürürlüğe girmesinden önce ve sonra ki dönemlerde meydana gelen iş kazası sıklık hızlarının azalmaması bulgusuyla doğrulamaktadır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çağdaş toplumlarda insan hayatına verilen değer gelişmişlik ölçüsü olarak kabul edilmektedir. Dünyada iş kazalarıyla gündem olmamak için ve geliştirdiği faydalı uygulamalarla örnek alınan ülkeler arasında yer alınmaya değer ülkemiz gündeminin ilk sıralarında iş sağlığı ve iş güvenliğine dair güvenlik kültürü oluşturma, benimsetme politika ve çalışmaları yer almalıdır.

Günümüzde bilimsel ve teknolojik gelişmelerin sağladığı olanakların iş kazaları önleyebildiği dünyada çok sayıda başarılı uygulama örnekleriyle görülmektedir. Bu başarılı uygulama örneklerinin rol model olarak ele alınıp ülkemiz yasa ve koşullarına uyarlanarak hayata geçirilmesi ve uygulanması iş kazalarının azalmasında büyük katkılar sağlayacaktır.

İlgili kanunun yürürlüğe girdiği tarih öncesi ve sonrasındaki resmi istatistiksel verilere göre iş kazaları ve iş kazası sıklık hızlarında meydana gelen artışın nedeninin irdelenmesi ve sorgulanması gerekmektedir. İş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması siteminde devlet, işveren, çalışan unsurlarından hangisinin işleyişindeki eksikliklerden dolayı, meydana gelen iş kazalarının azalmadığı daha geniş ölçekli ve detaylı çalışmalarla saptanmalı ve sistemin o unsuru ile ilgili yeni hukuki yaptırımlar, eğitimsel faaliyetler geliştirilmeli, güncellenmeli, güvenlik kültürü oluşturulmasında hem çalışma ortamı çevresinde hem de ulusal düzeyde çalışmalar yapılması gerektiği düşünülmektedir.

İş kazalarının önlenmesi kapsamında çok taraflı bir yapının; devlet, çalışan ve işveren başta olmak üzere sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri, yazılı ve görsel medya ile toplumun geneline nüfuz etmesi gereken bir farkındalık inşasının ülkemizin öncelikli konusu olduğu düşünülmektedir.

İşverenlerin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili tedbir ve uygulamaları kahir ekseriyetle maddi kayıp olarak değerlendirdiği bilinen fakat zaman zaman ifade edilmeyen bir gerçektir. Oysa ürün, hizmet kalitesinde artış, iş kazası nedeniyle oluşan ürün, hizmet, zaman ve tazminat cezaları gibi kayıpların önüne geçilmesi önleme kültürünün işverene sağladığı katkılardır. Bu bakış açısının işverene kazandırılması için gerek devletin resmi organları gerek sivil toplum kuruluşları gerekse meslek odalarının katkısıyla çeşitli etkinlik, farkındalık çalışmaları, vb. düzenlenmelidir.

İş sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili olarak devletin denetim sorumluluğunu teftiş mekanizması ile yerine getiren iş müfettişlerinin gerek sayı olarak artırılması gerekse uzmanlık bilgisiyle niteliklerinin geliştirilmesi ve bu konuda ilgi meslek odalarıyla işbirliği yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Devletin iş güvenliği kültürü oluşturulması, geliştirilmesi ve sürdürülmesi konusunda öncülük etmesi, mevzuat çalışmalarını bilimsel ve teknolojik gelişmelere paralel olarak gözden geçirerek yenilemesi, denetim mekanizmasının etkinliğinin yeniden sorgulanması, değerlendirilmesi gibi başlıca faaliyetleriyle iş kazalarının engellenmesinde ve ülkemizde güvenlik kültürünün oluşturulmasında büyük katkılar sağlayacağı ifade edilebilir.

KAYNAKLAR

- Aytaç, S. (2011). "İş Kazalarını Önlemede Güvenlik Kültürünün Önemi", Türkmetal Dergisi, Cilt 147, Sayfa 30.
- Balkır, Z.G. (2012). "İş Sağlığı ve Güvenliği Hakkının Korunması: İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliği Organizasyonu." Sosyal Güvenlik Dergisi,(1):56-91.
- Bilir N. (1997) İş Sağlığı, Halk Sağlığı Temel Bilgiler (Ed. Bertan M, Güler Ç.) Güneş Kitabevi, Ankara
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç, Ç. E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (23. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- ÇASGEM, «Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi, <http://www.casgem.gov.tr/>
- Health and Safety Commission (HSC) ,ACSNI Study Group on Human Factors3rd 15-Report; Organizing for Safety, London (UK): (HSC):1993
- Hudson PTW, Parker D, Lawton R, Wan Der Graff GC. The Heart And Mind Project; Cerating Motivasion For HSE. SPE International Conferance On Healt, Safety And Enviroment İn Oil And Gas,2012)
- ILO, «International Labour Organization,» <http://www.ilo.org/global/lang-en/index.htm>
- International Atomic Energy Agency, Application of the management system for facilities and activities. Safety Guide Series No. GS-G-3.1, 2006
- ISGÜM, İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü Başkanlığı
- İSGGM, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü,» <http://www3.csgeb.gov.tr>
- İNÇİROĞLU, Lütfi (2008), İş Sağlığı ve Güvenliği'nde İşçi ve İşverenin Hukuki ve Cezai Sorumlulukları, Güncellenmiş ve Genişletilmiş İkinci Baskı, İstanbul: Legal Yayıncılık San. ve Tic.Ltd. Şti. Kitap Matbaacılık San. ve Tic.Ltd. Şti

- Kang, S.K. (2009). Editorial-Seoul Declaration on Safety And Health at Work. *Industrial Health*, 47, 1-3.
- U. Aydın, G. Karaca, V. Canbey Özgüler ve E. Karaca, «İş Sağlığı ve Güvenliği eğitiminin iş kazası ve meslek hastalıklarının önlenmesindeki rolü, 2013
- U.S Nuclear Regulatory Commission, Safety Culture Versus Safety Management, <http://www.nrc.gov/reading>
- T. Akgemci, «İnsan Kaynakları Yönetiminde Eğitim ve Geliştirme Etkenliğinin Sağlanması,» *Verimlilik Dergisi*, 1997
- Yao B. Occupational Safety Culture Index-Measuring The Community And Employees Awareness, Attitude Towards Workplace Safety And Health In Hong Kong
- Yüksel Ö. (1998) İnsan Kaynakları Yönetimi. İlksan Matbaası, Ankara
- 5510 Sayılı Kanunun 4-1/a Maddesi Kapsamında İş Kazası Geçirenler ile İş Kazasından Dolayı Ölenlerin Yaralanmaya Sebep Olan Hareketine (Olay) ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2013,2014 SGK
- International Atomic Energy Agency | Atoms for Peace and Development Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu (IAEA) <https://www.iaea.org>
- Nükleer Güvenlik Danışma Grubu (INSAG) <https://www.iaea.org/topics/nuclear-safety-and.../insag>
International Nuclear Safety Group (INSAG) | IAEA
- 6631, 28706 Sayılı Tehlikeli Ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 13/07/2013.